

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIŠ KAUNO MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2016-01-28 Nr.4D-2015/2-1531
Vilnius

I. SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau vadinama – Pareiškėja) skundą dėl Kauno miesto savivaldybės administracijos (toliau vadinama – Savivaldybė) pareigūnų veiksmų (neveikimo) tiriant skundus dėl apšvietimo įrengimo Suvalkėlių gatvėje (toliau vadinama – Gatvė) (toliau vadinama – Skundas).

2. Pareiškėja Skunde nurodo, kad:

2.1. „[...] Gatvės atkarpoje tarp Mėnulio ir Suvalkėlių gatvių stovėjo vienas neveikiantis gatvės apšvietimo stulpas. [...] Gatvė neapšviesta, [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „Dėl neveikiančio Gatvės apšvietimo kreipiausi į Panemunės seniūnę, ji patarė kreiptis į „Kauno miesto gatvių apšvietimą“, kadangi ji prižiūri Kauno miesto gatvių apšvietimą“;

2.3. „Kauno miesto gatvių apšvietimas“ pasiūlė kreiptis į Savivaldybę, nes darbams atlikti reikalingos lėšos, kurių nėra paskirta“;

2.4. „Dėl lėšų paskyrimo pirmą kartą kreipiausi į Merą ir Savivaldybės administracijos direktorių 2014-12-12, tačiau gavau atsakymą (2014-12-19), kuris nustebino turiniu. Buvo nurodyta, kad neveikiantis Gatvės apšvietimo stulpas nepriklauso nuosavybės teise Savivaldybei, o maitinimo kabelis jame yra nutrauktas. Atsakyme buvo numatyta spręsti problemą 2015 metais, patvirtinus Kauno miesto 2015 metų biudžetą“;

2.5. „[...] antrą kartą kreipiausi 2015-02-27 dėl Gatvės apšvietimo problemos sprendimo. Gautame atsakyme (2015-03-23) buvo numatoma 2015 metais organizuoti apšvietimo įrengimo Gatvės atkarpoje tarp Mėnulio ir Suvalkėlių gatvių techninio projekto parengimą“;

2.6. „[...] trečią kartą kreipiausi 2015-10-20 dėl techninio projekto parengimo, tačiau iš gauto atsakymo (2015-10-22) paaiškėjo, kad Gatvės apšvietimo įrengimo Gatvės atkarpoje [...] techninio projekto parengimas taip ir nebuvo pradėtas. Dabar siūloma laukti dar metus, kol bus patvirtintas kitų metų biudžetas. [...]. Metus laiko dėl Gatvės apšvietimo įrengimo nieko nebuvo daroma [...], vilkinama spręsti aktualų gyventojams klausimą, [...]“.

3. Pareiškėja Seimo kontrolierių prašo: „padėti išspręsti mūsų gatvės gyventojams aktualią problemą.“

4. Iš Skundo tyrimui pateiktų dokumentų nustatyta:

4.1. Savivaldybė 2014-12-19 raštu Pareiškėjai (į Pareiškėjos 2014-12-12 prašymą) atsakė, kad „Savivaldybės 2014 metų biudžeto lėšos apšvietimui yra jau paskirstytos, apie apšvietimo projektavimo darbus Suvalkėlių gatvėje numatome spręsti 2015 metais, Savivaldybės 2015 metų biudžeto projektą patvirtinus Savivaldybės Taryboje.“

4.2. Savivaldybė 2015-03-23 raštu (į Pareiškėjos 2015-02-27 prašymą) Pareiškėjai atsakė

„apšvietimo įrengimui reikalingas techninis projektas. Savivaldybės Energetikos skyrius 2015 metais numato organizuoti apšvietimo įrengimo Suvalkėlių gatvės atkarpoje tarp Mėnulio ir Suvalkėlių gatvių techninio projekto parengimą.“

4.3. Savivaldybė 2015-10-22 raštu (į Pareiškėjos 2015-10-20 pakartotinį prašymą) Pareiškėjai atsakė, kad „dėl nepakankamo finansavimo techninis projektas apšvietimo įrengimui Suvalkėlių gatvės atkarpoje tarp Mėnulio ir Suvalkėlių gatvių 2015 metais nebus parengtas. Savivaldybės Energetikos skyrius apšvietimo įrengimo [...] techninio projekto parengimą įtraukė į 2016 metais numatomų projektuoti apšvietimą objektų sąrašą.“

II. TYRIMAS IR IŠVADOS

5. Seimo kontrolierius, siekdamas išsiaiškinti Pareiškėjos nurodytas aplinkybes, kreipėsi į Savivaldybę, prašydamas pateikti paaiškinimus dėl Pareiškėjo skundo teiginių bei atsakyti į Seimo kontrolieriaus klausimus: *„pateikti visą informaciją, paaiškinimus dėl šio rašto 2 paragrafe nurodytų aplinkybių, patvirtinti arba paneigti aprašytas aplinkybes, pridedant aplinkybes patvirtinančius dokumentus, reikalingus Pareiškėjos skundo nagrinėjimui ir Savivaldybės administracijos pareigūnų veiklos (neveikimo) juridiniam įvertinimui; informuoti (pridedant tai patvirtinančius dokumentus): ar 2014–2015 metais Savivaldybėje buvo svarstytas klausimas dėl Gatvės apšvietimo bei lėšų apšvietimo projektavimo darbams skyrimo; jeigu buvo, kada; jeigu nebuvo, kodėl, nurodyti motyvuotas priežastis; ar, svarstant 2015 metų biudžetą, buvo įtrauktas klausimas dėl lėšų skyrimo Gatvės apšvietimui; jeigu buvo, kas nuspręsta, jeigu nebuvo, kodėl, nurodyti motyvuotas priežastis; kada, kieno sprendimu buvo nuspręsta, jog 2015 metais techninis projektas Gatvės apšvietimui nebus parengtas dėl nepakankamo finansavimo; kada, kieno sprendimu buvo nuspręsta įtraukti Gatvės techninio projekto parengimą į 2016 metais numatomų projektuoti objektų sąrašą; ar, svarstant 2016 metų biudžetą, bus įtrauktas klausimas dėl finansavimo skyrimo Gatvės apšvietimui; jeigu ne, kodėl, nurodyti motyvuotas priežastis; kokiais kriterijais vadovaujantis Kauno mieste planuojamas gatvių apšvietimo įrengimas; motyvuotai pagrįskite; motyvuotai paaiškinti: ar 2015 metais buvo skirta lėšų Gatvės apšvietimui; jeigu buvo, kokia tai suma, ir kodėl jų nepakako Gatvės apšvietimui įrengti (techniniam projektui parengti); jeigu lėšos apskritai nebuvo numatytos; motyvuotai paaiškinti kodėl; dėl šio rašto 2.6 punkte nurodytų aplinkybių; pateikti kitus, Savivaldybės pareigūnų nuomone, jų veiklos (neveikimo) juridiniam įvertinimui reikalingus paaiškinimus bei dokumentus.“*

Skundo tyrimui reikšmingos aplinkybės

6. Savivaldybė Seimo kontrolierių informavo, bet informaciją patvirtinančių dokumentų nepateikė, kad „2015 metų gruodžio mėnesį parengtas apšvietimo tinklo įrengimo Suvalkėlių g. atkarpoje tarp Mėnulio g. ir Suvalkėlių g. techninis projektas. Suvestinė apšvietimo tinklo įrengimo statybos kaina 13 tūkstančių eurų. Savivaldybė apšvietimo tinklo įrengimo Suvalkėlių g. atkarpoje tarp Mėnulio g. ir Suvalkėlių g. darbus pagal parengtą projektą numato organizuoti 2016 metų pirmąjį ketvirtį.“

7. Savivaldybė Seimo kontrolieriui neatsakė į 2015-12-08 paklausime pateiktus klausimus: *„ar 2014–2015 metais Savivaldybėje buvo svarstytas klausimas dėl Gatvės apšvietimo bei lėšų apšvietimo projektavimo darbams skyrimo; jeigu buvo, kada; jeigu nebuvo, kodėl, nurodyti motyvuotas priežastis; ar, svarstant 2015 metų biudžetą, buvo įtrauktas klausimas dėl lėšų skyrimo Gatvės apšvietimui; jeigu buvo, kas nuspręsta, jeigu nebuvo, kodėl, nurodyti motyvuotas priežastis; ar, svarstant 2015 metų biudžetą, buvo įtrauktas klausimas dėl lėšų skyrimo Gatvės apšvietimui; jeigu buvo, kas nuspręsta, jeigu nebuvo, kodėl, nurodyti motyvuotas priežastis; kada, kieno*

sprendimu buvo nuspręsta, jog 2015 metais techninis projektas Gatvės apšvietimui nebus parengtas dėl nepakankamo finansavimo; kada, kieno sprendimu buvo nuspręsta įtraukti Gatvės techninio projekto parengimą į 2016 metais numatomų projektuoti objektų sąrašą.“

Savivaldybė nepateikė motyvuoto paaiškinimo į paklausimo 2.6 punkte Pareiškėjos nurodytas aplinkybes.

Skundo tyrimui reikšmingi teisės aktai

8. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai

8.1. *Vietos savivaldos įstatyme reglamentuojama:*

8.1.1. 6 straipsnio 1 dalis – „Viena iš savarankiškųjų savivaldybės funkcijų yra: „[...] 22) savivaldybės strateginio planavimo dokumentų ir juos įgyvendinančių planavimo dokumentų rengimas ir įgyvendinimas; [...] 32) [...] saugaus eismo organizavimas; [...] 36) [...] tvarkos viešose vietose užtikrinimas; [...]“.

8.1.2. 16 straipsnio 2 dalis – „2. Išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija: [...] 15) savivaldybės biudžeto [...] tvirtinimas Biudžeto sandaros įstatymo ir Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo nustatyta tvarka, prireikus savivaldybės biudžeto tikslinimas; [...]“;

8.1.3. 4 straipsnis – „Pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra: [...] 11) **viešumo ir reagavimo į savivaldybės gyventojų nuomonę**. Savivaldybės gyventojai ar jų atstovai turi teisę susipažinti su savivaldybės institucijų sprendimų projektais ir priimtais sprendimais, gauti viešus ir motyvuotus atsakymus į pareikštą nuomonę apie savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų ar atskirų valstybės tarnautojų darbą; [...]“.

8.2. *Seimo kontrolierių įstatyme nustatyta:*

8.2.1. 12 straipsnis – „1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje. 2. Seimo kontrolieriai netiria [...] savivaldybių tarybų (kaip kolegialių institucijų) veiklos. [...]“;

8.2.2. 20 straipsnis – „1. Pareigūnai privalo Seimo kontrolierių reikalavimu nedelsdami pateikti jiems informaciją, dokumentus ir kitą medžiagą, būtinus jų funkcijoms atlikti. [...] 4. Asmenys, trukdantys Seimo kontrolieriui atlikti savo pareigas, atsako įstatymų nustatyta tvarka.“

8.3. *Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatyme (toliau vadinama – Teisės gauti informaciją įstatymas) nustatyta:*

8.3.1. 1 straipsnis – 1. „Šis įstatymas užtikrina asmenims teisę gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, nustato šios teisės įgyvendinimo tvarką ir reguliuoja valstybės bei savivaldybių institucijų ir įstaigų veiksmus teikiant informaciją asmenims. 2. Šis įstatymas sudaro palankias sąlygas asmenims gauti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų disponuojamą informaciją ir panaudoti ją komerciniams ar nekomerciniams tikslams“;

8.3.2. 2 straipsnis – „[...] 2. **Informacija** – žinios, kuriomis disponuoja valstybės ir savivaldybių institucija ar įstaiga, įskaitant informaciją apie jų darbuotojų darbo užmokestį. [...] 8. **Prašymas** – pareiškėjo kreipimasis į valstybės ar savivaldybių instituciją ar įstaigą, pateiktas žodžiu ar raštu, įskaitant elektroninę formą, šio įstatymo nustatyta tvarka.“

8.3.3. 4 straipsnis – „Įstaigos, teikdamos informaciją, vadovaujasi šiais principais: 1) informacijos išsamumo, reiškiančio, kad pareiškėjui turi būti pateikta visa pagal teisės aktus teiktina jo prašymo turinį atitinkanti informacija; 2) tikslumo, reiškiančio, kad pareiškėjui teikiama informacija turi atitikti įstaigos disponuojamą informaciją; 3) teisėtumo, reiškiančio, kad įstaigos veiksmai teikiant informaciją grindžiami šiuo ir kitais įstatymais ar kitais teisės aktais; 4) objektyvumo, reiškiančio, kad įstaigos valstybės tarnautojai ar darbuotojai teikdami informaciją turi būti nešališki ir objektyvūs; 5) pagalbos, reiškiančios, kad visuomenei teikiama pagalba pasinaudoti galimybe gauti informaciją; [...]“.

8.4. *Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje* reglamentuojama: „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: 1) *įstatymo viršenybės*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; [...]; 11) *atsakomybės už priimtus sprendimus*. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas, priimdamas administracinius sprendimus, turi prisiimti atsakomybę už priimtų administracinių sprendimų sukeltus padarinius; [...].“

Išvados

9. Skundo tyrimo metu vertintina aplinkybė – Savivaldybės pareigūnų veiksmai (neveikimas), nagrinėjant Pareiškėjos prašymus dėl Gatvės apšvietimo įrengimo.

Atsižvelgus į aplinkybes, nustatytas Skundo tyrimo metu (pažymos 1–7 punktai), ir išanalizavus teisinį reglamentavimą, pacituotą pažymos 8 punkte, konstatuotina:

9.1. Pareiškėja dėl Skunde keliamos problemos (dėl neapšviestos Gatvės, nesaugaus gyvenimo) į Savivaldybę kreipėsi dar 2014 metais.

Remiantis Vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnyje įtvirtintais pagrindiniais principais, kuriais grindžiama vietos savivalda, savivaldybės institucijos turi užtikrinti galimybę savivaldybės gyventojams dalyvauti tvarkant viešuosius savivaldybės reikalus, reaguoti į Savivaldybės gyventojų nuomonę.

Tyrimo metu paaiškėjo, jog Pareiškėjos Skunde nurodytos problemos, susijusios su Gatvės apšvietimu, Savivaldybei yra žinomos (Pareiškėjos teigimu, Gatvės gyventojai yra kreipęsi į Savivaldybę ir anksčiau, „tačiau jokių veiksmų nebuvo imtasi“), **tačiau Savivaldybės pareigūnų nesprenžiamos iš esmės**. Savivaldybės atsakymai Pareiškėjai, juose pateikta informacija, vertintini, kaip atsirašinėjimas, nes juose nurodyta prieštaringa informacija, t.y. vienuose atsakymuose teigiama, kad apšvietimo projektavimo darbų klausimai bus sprendžiami 2015 metais (šios pažymos 4.1 ir 4.2 punktai), kituose, kad Gatvės apšvietimo techninio projekto parengimą įtraukė į 2016 metais numatomų projektuoti apšvietimą objektų sąrašą (šios pažymos 4.3 punktas), o Seimo kontrolieriui pateikė informaciją, kad 2015 metų gruodžio mėnesį jau parengtas Gatvės apšvietimo techninis projektas (tačiau tai patvirtinančių dokumentų nepateikė) (šios pažymos 6 paragrafas).

Pažymėtina, kad Savivaldybė, teikdama informaciją turi vadovautis Teisės gauti informaciją įstatyme nustatytais principais: *informacijos išsamumo*, reiškiančio, kad pareiškėjui turi būti pateikta visa pagal teisės aktus teiktina jo prašymo turinį atitinkanti informacija; *tikslumo*, reiškiančio, kad pareiškėjui teikiama informacija turi atitikti įstaigos disponuojamą informaciją; *objektyvumo*, reiškiančio, kad įstaigos valstybės tarnautojai ar darbuotojai teikdami informaciją turi būti nešališki ir objektyvūs. Vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo nuostatomis, viešojo administravimo subjektai savo veikloje privalo vadovautis įstatymų viršenybės, atsakomybės už priimtus sprendimus principais (šios pažymos 8.4 punktas).

9.2. Vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio nuostatomis, pareigūnai privalo Seimo kontrolierių reikalavimu nedelsdami pateikti jiems informaciją, dokumentus ir kitą medžiagą, būtinus jų funkcijoms atlikti. Asmenys, trukdantys Seimo kontrolieriui atlikti savo pareigas, atsako įstatymų nustatyta tvarka. Pažymėtina, kad Savivaldybės pareigūnai atsakė ne į visus Seimo kontrolieriaus klausimus, pateikė neišsamią informaciją, o pateiktos informacijos (dėl galimai parengto Gatvės apšvietimo techninio projekto) nepatvirtino dokumentais. Taigi savivaldybės pareigūnai pažeidė Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio nuostatas.

10. Apibendrinus pirmiau nurodytas išvadas, konstatuotina, kad, Savivaldybės pareigūnai, teikdami informaciją (Pareiškėjai, Seimo kontrolieriui), pažeidė pirmiau minimų įstatymų nuostatas,

taigi Pareiškėjos skundas pripažintinas pagrįstu.

11. Atkreiptinas dėmesys, kad minėtų darbų klausimas yra tiesiogiai sietinas su Savivaldybės biudžeto lėšų, skirtų Savivaldybės teritorijos infrastruktūros gerinimu, dydžiu. Kaip nustatyta Vietos savivaldos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 15 punkte, savivaldybės biudžeto ir savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio tvirtinimas yra išimtinė Savivaldybės tarybos kompetencija. Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsnio 2 dalyje, Seimo kontrolieriai netiria savivaldybių tarybų (kaip kolegialių institucijų) veiklos. Nepaisant to, remiantis Vietos savivaldos įstatymo 30 straipsnio 2 dalies nuostatomis, savivaldybės administracija rengia savivaldybės institucijų sprendimų ir potvarkių projektus. Atsižvelgiant į tai, bei remiantis Vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 1 dalies 11 punkte įtvirtintu viešumo ir *reagavimo į savivaldybės gyventojų nuomonę principu*, Seimo kontrolieriaus nuomone, Savivaldybės administracija turi ieškoti galimų finansavimo būdų ir siūlyti Savivaldybės tarybai spręsti su lėšų, reikalingų saugaus eismo organizavimui, tvarkos viešose vietose užtikrinimui, skyrimu susijusius klausimus.

12. Atkreiptinas dėmesys į Konstitucinio Teismo, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktiką dėl Konstitucijoje įtvirtinto atsakingo valdymo, gero administravimo principų, kylančių iš konstitucinės nuostatos „valdžios įstaigos tarnauja žmonėms“. Įstatymais pagrįstas ir objektyvus asmenų prašymų, skundų nagrinėjimas yra viena iš šios konstitucinės nuostatos įgyvendinimo sričių, atspindinti viešojo administravimo subjekto veiklą, jam priskirtų funkcijų vykdymą. Akcentuotina, kad „[...] kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.)“ (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. kovo 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-1605/2012).

Viešojo administravimo subjekto vidaus administravimo tikslas – užtikrinti, kad viešojo administravimo subjektas galėtų tinkamai atlikti viešojo administravimo funkcijas (Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 1 dalis). Viena iš viešojo administravimo subjekto veiklos sričių yra asmenų prašymų, skundų nagrinėjimas (Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsnis). Taigi, viešojo administravimo subjektai turi organizuoti savo veiklą taip, kad asmenų prašymai, skundai būtų išnagrinėti tinkamai ir laiku.

III. SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

13. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia, X skundą dėl Kauno miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) pripažinti pagrįstu.

IV. SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

14. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14, 15, 17 punktais, Seimo kontrolierius **Kauno miesto savivaldybės administracijos direktoriui** rekomenduoja atkreipti dėmesį į šios pažymos išvadas bei:

14.1. pateikti dokumentus, patvirtinančius Seimo kontrolieriui 2015-12-21 raštu pateiktą informaciją;

14.2. imtis priemonių, kad ateityje Seimo kontrolieriui būtų teikiama išsami ir motyvuota visa prašoma informacija;

14.3. įvertinti pareigūnų veiklą rengiant atsakymą Seimo kontrolieriui;

14.4. pateikti Pareiškėjai tinkamą atsakymą dėl Gatvės apšvietimo darbų organizavimo terminų;

14.5. imtis priemonių, kad asmenims informacija būtų teikiama vadovaujantis galiojančių teisės aktų nuostatomis.

Prašytume apie rekomendacijų vykdymą Seimo kontrolierių informuoti iki 2016-02-29.

Seimo kontrolierius

Raimondas Šukys